

NIEMAPA

Ogród Saski

1 PODRÓŻ W CZASIE

Witaj w **Ogrodzie Saskim**, pierwszym publicznym parku w Polsce, dostępnym dla mieszkańców już od prawie 300 lat. Zapraszamy Cię w podróż w czasie. Odszukaj zegar słoneczny i dotknij palcem czubka wskazówki. Zamknij oczy i wyobraź sobie park sprzed ponad wieku. Spacerowicze w eleganckich strojach przechadzają się po alejkach, popijając wodę mineralną, dzieci bawią się, tocząc patykiem obęczę (jak hula-hoop), a godzinę wybija zegar na kiosku meteorologicznym (możesz sprawdzić, jak wyglądał, na starych zdjęciach w internecie). Na zakończenie dnia strażnik dzwoni grzechotką, by oznajmić zamknięcie bram. Gdy otworzysz oczy, rozejrzyj się wokół. Co zaskoczyłoby w dzisiejszym parku ludzi z tamtych czasów?

2 STRAŻNICY HISTORII

W czasie spaceru po Ogrodzie Saskim podejdź do **Grobu Nieznanego Żołnierza**. Spójrz na jego arkady (czyli podpory zakończone łukami). Na ich szczycie widać odtworzone fragmenty ośmiu kolumn. Dawniej było ich 24 i łączyły dwa skrzydła wielkiego Pałacu Saskiego, zburzonego w czasie II wojny światowej. Wartują tu żołnierze, a w wielkim zniczu pali się ogień na cześć wszystkich naszych poległych w czasie wojen żołnierzy. Nawet tych, których imion nikt już nie pamięta. Wartownicy muszą stać na baczność w pełnym mundurze do czasu zmiany warty. To trudne zadanie. Spróbuj przez minutę stać na baczność bez poruszania się i mówienia.

3 WODY SZUM

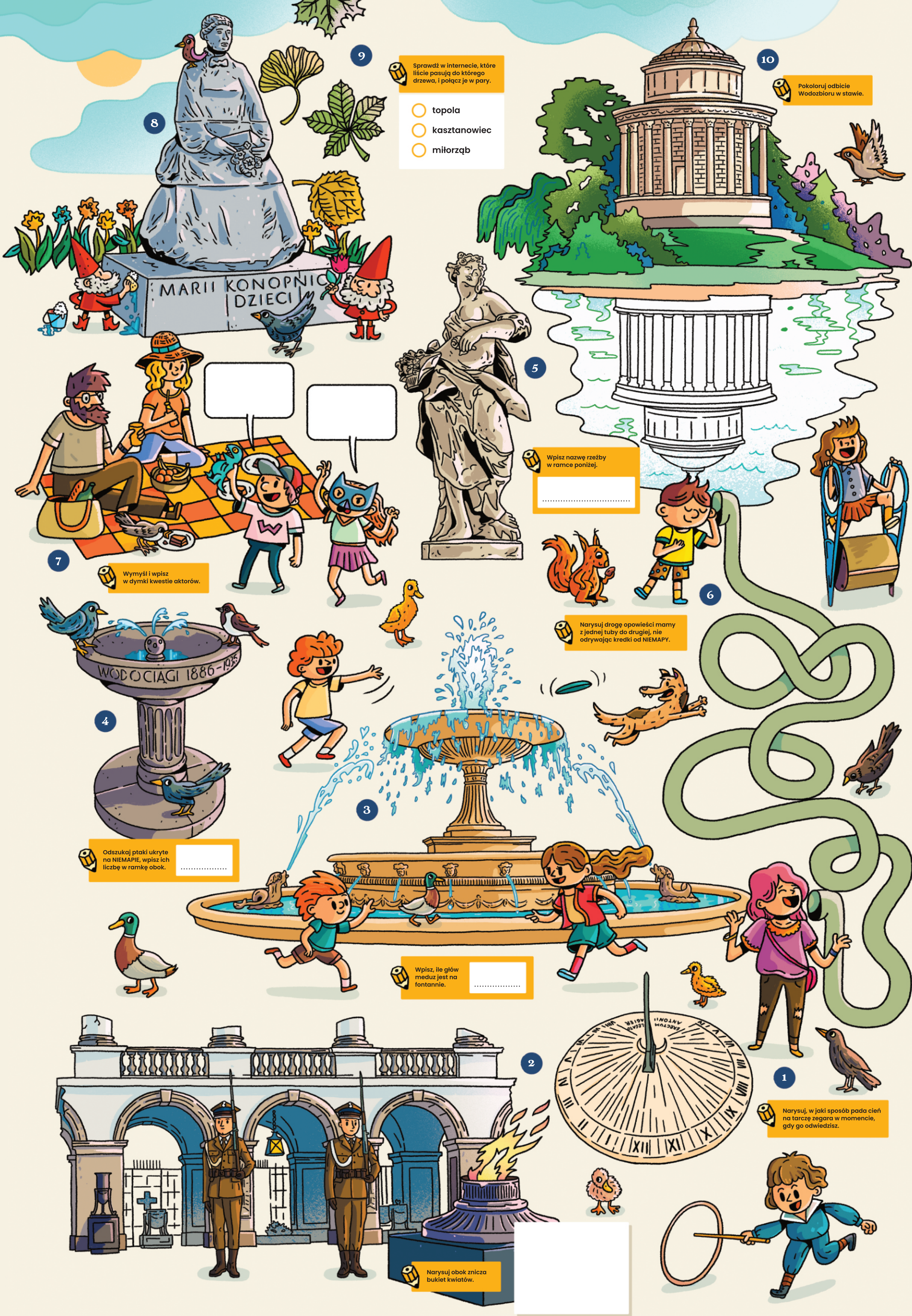
Fontanna w Ogrodzie Saskim pamięta bardzo dawne czasy – ma prawie 170 lat. Dziś jest sterowana komputerowo, a nocą podświetlana. Stoi dokładnie na Osi Saskiej, czyli linii widokowej, którą wyznaczili budowniczcy dawnej Warszawy. Szkoda, że nie może opowiedzieć, co tu przez te wszystkie lata widziała – oczy do obserwacji ma właściwie z każdej strony. Rzeźbione głowy postaci zwanych meduzami, z których tryska woda, są rozmieszczone równomiernie dookoła. Spróbuj je policzyć! Dla ułatwienia zacznij od głowy na wysokości jednego z czterech posągów delfinów. Liczbę wpisz w ramce nad ilustracją fontanny.

4 PTAKÓW ŚPIEW

Ptaki to stali mieszkańcy Ogrodu Saskiego. Przyglądaj im się uważnie. Wróble lubią przysiadąć na głowach tutejszych rzeźb – wyglądają wtedy, jakby były ich częścią. Kosy zakładają wiosną rodziny w budkach lęgowych rozwieszonych na drzewach, a kaczki krzyżówki spokojnie pływają po stawie. Skrzydlatych gości często można podpatrzeć przy poidelku. Jak je prawidłowo dokarmiać, podpowiadają tablice w parku. Gdy przyjdiesz odwiedzić ogród zimą, nie zapomnij kaszy, ziaren zbóż czy płatków owsianych.

5 POZNAJMY SIĘ

Wzdłuż Osi Saskiej, wokół fontanny, stoi 21 rzeźb muz, cnót i pór roku. Przywitaj się z każdą, opowiedz im o sobie i sprawdź, jak się nazywają. Historii zdradź datę swoich urodzin i najważniejsze momenty z życia. Zimie powiedz, w co lubisz się bawić, gdy spadnie śnieg, a Muzyce zaśpiewaj ulubioną piosenkę. W pobliżu jest ławeczka ustawiona tu z okazji 200. urodzin Fryderyka Chopina. Co Ty na to, żeby posłuchać jego Poloneza As-dur? A teraz zadanie dla detektywa: znajdź rzeźbę, która jest narysowana na NIEMAPIE, i sprawdź na postumencie, jak się nazywa.

6 CZAS NA ZABAWĘ

Plac zabaw to to, co tygryski lubią najbardziej! Na tym w Ogrodzie Saskim znajdziesz między innymi kręcącą się beczkę, na której można biegać w miejscu. Dawniej place zabaw wyglądały trochę inaczej – to właśnie w Ogrodzie Saskim otwarto jeden z pierwszych w Warszawie. Nazywał się Ogrodem Raua, od nazwiska jego fundatora. Dzieci bawiły się tu w chodzenie na szczudłach, gry z piłką, grę w niedźwiedzia czy sero – wyjaśnienia znajdziesz na drugiej stronie NIEMAPY. Były tu drabinki, piaskownice czy huśtawki, a później nawet pływalnia dla dzieci. Spróbuj sobie wyobrazić, co w dzieciństwie robili Twoi dziadkowie i babcie. Skorzystaj z instalacji dźwiękowej na placu zabaw i porozmawiaj z mamą lub tatą przez tubki o tym, w co lubili się bawić, kiedy byli mali. Jeśli nie dosięgasz tuby, wymyślcie wspólnie plan, jak rozwiązać ten problem.

7 TEATRALNY PIKNIK

Najpierw była Operalnia, później drewniany Teatr Letni. To w Ogrodzie Saskim narodził się Teatr Narodowy. Dziś tych budynków już nie ma – w miejscu Operalni znajdziesz pamiątkowy kamień, a zdjęcia lub rysunki Teatru Letniego możesz obejrzeć w internecie. Zorganizujcie uroczysty teatralny piknik rodzinny, na którym przygotujecie przedstawienie: aktorami, oprócz Ciebie z rodzeństwem, mogą być Wasze ulubione zabawki. Przygotuj wcześniej występ i narysuj bilety dla rodziców. Ubierzcie się elegancko (włóż kapelusz, jeśli masz) – dawno temu był to warunek konieczny, by wejść do Ogrodu Saskiego. Poczuj się jak dawni bywalcy ogrodu korzystający z pijalni wód mineralnych i owocarni, czyli kiosku z owocami. Dobrej zabawy i smacznego!

8 ŚWIAT KRASNOLUDKÓW

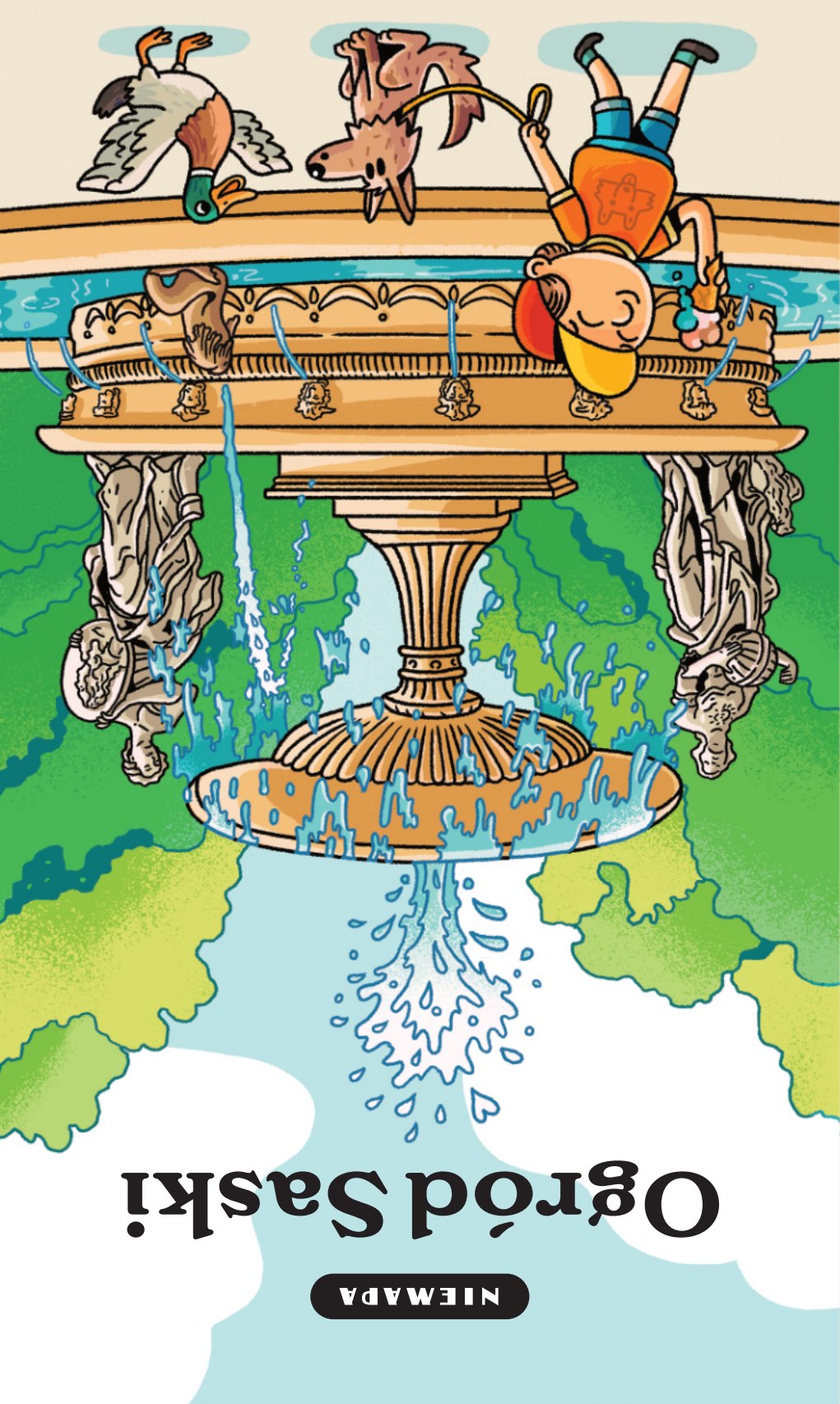
Maria Konopnicka w Ogrodzie Saskim przysiadła w cieniu drzew i krzewów. Ciekawe, czy ją znajdziesz. Ta słynna poetka pisała wiersze także dla dzieci. Znasz jakiś? Na przykład ten o Stefku Burczymusze? To ona jest też autorką książki „O krasnoludkach i sierotce Marysi”, w której opisuje przygody skrzatów: Koszałka Opalka, Podziomka czy Króla Błystka. W tej historii krasnoludki jesień i zimą spędzają pod ziemią, a wiosną i latem wychodzą, żeby pomagać ludziom. A Ty komu dziś pomożesz? Weź kredę i narysuj krasnoludki na alejkach w całym Ogrodzie Saskim (ale nie rysuj po ławkach czy rzeźbach), a jesienią zrób je ze znalezionych tu kasztanów i przynieś pod **pomnik Marii Konopnickiej**.

9 GRAJ W ZIELONE

Jak park, to i drzewa – im też warto się przyglądać. Na niektórych zauważ ciekawe zgrubienia wokół pnia, nieco ponad ziemią – oznaczają one, że ogrodnicy kiedyś szczepili w nich dekoracyjne odmiany. Fantazyjne kształty gałęzi czasem opowiadają niesamowite historie. Gdy przypatrzysz się jednej z lip między główną aleją a Wodociągiem, możesz zauważyć, że rośnie w dziwny sposób. Drzewo to, uszkodzone w czasie wojny, przetrwało jako jedno z niewielu w ogrodzie, jednak niedługo później osłabioną lipę zламаł wiatr i straciła całą koronę. Lipa przetrwała i tę katastrofę. Wypuściła nowe konary pionowo w górę. Znowu otaczają ją drzewa, choć znacznie młodsze. Ale niedaleko jest jeszcze sześć pomników przyrody pamiętających przedwojenne czasy: to cztery młotrzęby, kasztanowiec i topola. Poznasz je po zielonych tabliczkach z orzełkiem.

10 WODOZBIÓR

Wdrap się na najwyższą górkę w Ogrodzie Saskim i obejrzyj go z tej wysokości. Stoi tu piękny Wodociąg, czyli wieża ciśnienia, z której dawniej pompowano wodę nie tylko do pobliskiej fontanny, ale i innych części Warszawy. Wiesz, że budynek ten ma swego bliźniaka w okolicy Rzymu? Zbudowano go na wzór starożytnej świątyni w Tivoli. Na stawie obok Wodociągu dawniej pływały łabędzie, a zimą zmieniał się on w lodowisko. Teraz możesz pobiec wokół budynku i sprawdzić, jak szybko biegasz – zmierz czas!

Orientuj się!

Prześledź plan i znajdź punkty opisane po drugiej stronie NIEMAPY. Zaznacz swoje ulubione zakątki w Ogrodzie Saskim, w tym miejsce na rodzinny piknik teatralny.

Dziś

- 1 GRÓB NIEZNANEGO ŻOŁNIERZA
- 2 FONTANNA
- 3 ZEGAR SŁONECZNY
- 4 ŁAWECZKA FRYDERYKA CHOPINA
- 5 KOLEKCJA RZEŻB
- 6 POIDEŁKO
- 7 PLAC ZABAW
- 8 DZIELNA LIPA
- 9 WODOZBIÓR
- 10 POMNIK MARII KONOPNICKIEJ

Dawniej

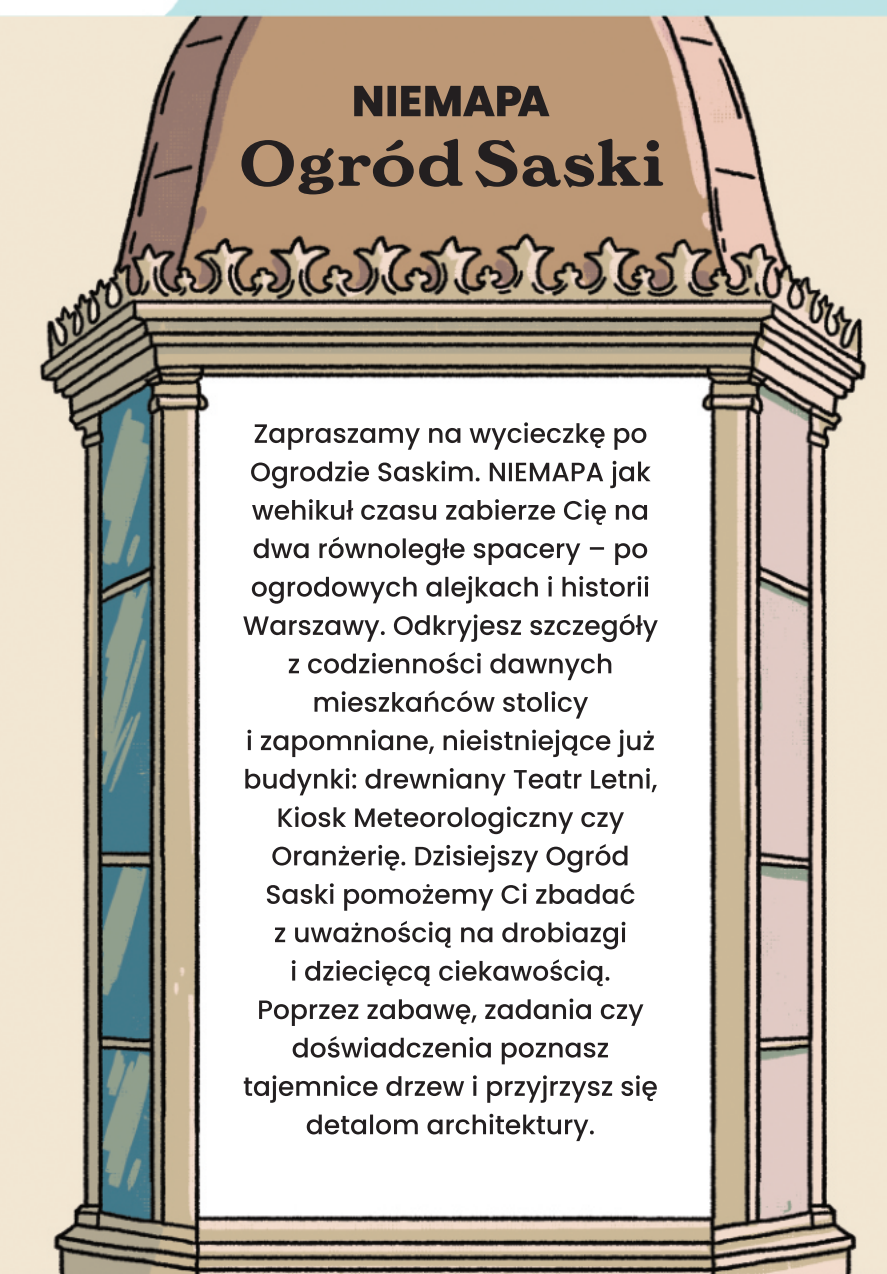
- 1 KIOSK METEOROLOGICZNY
 - 2 PALMIARNIA – DZIŚ W TYM MIEJSCU JEST PAS ZIELENI POMIĘDZY JEZDNIAMI ULICY MARSZAŁKOWSKIEJ
 - 3 OPERALNIA – DZIŚ STOI TU KAMIEŃ UPAMIĘTNIAJĄCY POWSTANIE TEATRU NARODOWEGO
 - 4 TEATR LETNI
 - 5 KĄPIELISKO DLA DZIECI
 - 6 KIOSK Z GAZETAMI
- ### Odbudowujemy
- 1 PAŁAC SASKI
 - 2 PAŁAC BRÜHLA
 - 3 KAMIENICE PRZY UL. KRÓLEWSKIEJ 6, 8 I 10/12

Ilustrowany Słownik Dawnych Zabaw

W co bawiły się kiedyś dzieci w Ogrodzie Saskim? Dopasuj obrazki do tekstów, wpisując odpowiednie cyfry w puste kółka.

- 1 **SERSO**
Gra dla 2–4 osób, polegająca na rzucaniu niewielkiego wiklinowego kółka i chwytności go na kijek.
- 2 **KROKIET**
Gra sportowa polegająca na jak najszybszym przetoczeniu kuli krokietowej za pomocą drewnianego młotka z jednej linii końcowej boiska na drugą i z powrotem przez kilka bramek (może znasz ją z książki lub filmu „Alicja w Krainie Czarów”).
- 3 **SZCZUDŁA**
Kij z podpórką na stopę, używany do stawiania kroków wysoko nad ziemią.
- 4 **TOCZENIE OBRĘCZY**
Zabawa dziecięca polegająca na toczeniu obręczy za pomocą patyka tak, by jak najdłużej się nie przewróciła.
- 5 **GRA W KULKI**
Różnokolorowymi małymi kulkami ze szkła, ceramiki i metalu można bawić się na milion sposobów, większe, metalowe, służą do gry w bule.
- 6 **GRA W NIEDŹWIEDZIA**
Może pamiętasz zabawę „Stary niedźwiedź mocno śpi” z przedszkola lub żłobka? Jeśli nie, pobaw się w detektywa i przepytaj pięcioro dorosłych o jej zasady. Na pewno uda Ci się rozwiązać zagadkę!

NIEMAPA to seria nietypowych przewodników. Za pomocą zabawnych ilustracji i gotowych propozycji wycieczek przedstawiamy ciekawe miejsca, przyrodę i kulturę. Serię tworzą Mamy Projekt, a ilustracje wykonał Tomasz Kaczkowski.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Odbudowa Pałacu Saskiego, Pałacu Brühla oraz kamienic przy ulicy Królewskiej – prace przygotowawcze”.

Dżungla w szklanym domu

Kiedyś w Ogrodzie Saskim stała przepiękna Palmiarnia, zwana wcześniej Oranżerią czy Ciepłarnią. Oprócz palm rosły tu egzotyczne owoce: ananasy, pomarańcze czy banany. Weź kredki, mazaki lub farby i wypełnij budynek bujnymi roślinami, barwnymi kwiatami oraz pysznymi owocami.

